

WIADOMOŚCI KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ

NR 72 (107)

KWIECIEŃ 2021

W numerze:

Str. 3	Apel do Oddziałowych Komisji Turystyki Pieszej!	Komisja TP ZG PTTK
Str. 3	Maciej Wdowicki (1934-2020)	Włodzimierz MAJDEWICZ
Str. 5	Premie dla piechurów.....	Włodzimierz MAJDEWICZ
Str. 11	II Rajd Sylwestrowy.....	Piotr KOWALSKI
Str. 13	XXIV Rajd Szlakiem Powstania Styczniowego.....	Włodzimierz SZAFIŃSKI
Str. 15	Zimowe wędrówki piesze.....	Włodzimierz SZAFIŃSKI
Str. 17	„Kolej na PTTK” rajd Jurata – Chałupy.....	Honorata WOŹNIAK
Str. 19	Tablica Pamiątkowa Konrada Bieleckiego.....	Włodzimierz MAJDEWICZ

Apel do Oddziałowych Komisji Turystyki Pieszej!

W związku z przypadającym w 2022 roku 70-leciem Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK, a tym samym jubileuszem zorganizowanej turystyki pieszej w Polsce, KTP zamierza wydać publikację zawierającą relację z działalności OKTP, WKTP, klubów turystyki pieszej. W związku z tym zwracamy się z prośbą o udostępnienie informacji dotyczących następujących tematów:

1. Działalność Waszej OKTP – wykaz działaczy i ich funkcji.
2. Prezentacja najstarszych imprez organizowanych przez Waszą OKTP.
3. Biogramy najbardziej zasłużonych działaczy (zmarłych i żyjących).

Wydawnictwo jubileuszowe jest okazją do zaprezentowania swojej działalności, sylwetek zasłużonych piechurów, ciekawych imprez. Prosimy o nadsyłanie materiałów do Biura ZG na adres Komisji TP lub w wersji elektronicznej na adres mailowy Komisji poczta@ktp.pttk.pl do 17 grudnia 2021 roku.

Włodzimierz MAJDEWICZ

Maciej Wdowicki (1934-2020)

W niedzielę 6 grudnia 2020 roku, po długiej chorobie, zmarł w Bydgoszczy Maciej Wdowicki. Otoczony powszechnym szacunkiem i sympatią należał do grona wybitnych działaczy Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Był uznanym autorytetem w dziedzinie krajoznawstwa i turystyki pieszej. W czasie kilkudziesięciu lat przynależności do PTTK działał w strukturach wojewódzkich i na szczeblu centralnym, pełniąc szereg odpowiedzialnych funkcji.

Był członkiem Zarządu i wiceprzewodniczącym Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Bydgoszczy. Specjalizował się w propagowaniu różnych form turystyki pieszej w umiejętny sposób łącząc wędrowanie z krajoznawstwem. W roku 1962 został wybrany przewodniczącym Okręgowej a następnie Wojewódzkiej Komisji Turystyki Pieszej w Bydgoszczy. Przez ćwierć wieku do 1987 roku przewodził bydgoskim przodownikom turystyki pieszej, realizując w praktyce swe krajoznawcze pasje.

W 1966 roku uzyskał uprawnienia Przodownika Turystyki Pieszej III stopnia (Nr legitymacji 742). W opublikowanym w 1978 roku przez Komisję Turystyki Pieszej ZG PTTK „Spisie Przodowników Turystyki Pieszej” tak zwanej „Białej Księdze” przy nazwisku Macieja Wdowickiego znajduje adnotacja c/P świadcząca o posiadaniu uprawnień na teren całej Polski.

Maciej był jednym z pionierów znakowania. Zaprojektował i wytyczył w terenie ponad 600 km nizinnych szlaków turystycznych. Dorobek imponujący. W lipcu 1965 roku odbył się XIII Ogólnopolski Rajd Pieszy w ramach Centralnego Zlotu Turystycznego 1000-

lecia „Śladami Polski Piastowskiej”. W rajdzie, który trwał od 18 do 22 lipca brało udział 1280 osób. Miejscem zakończenia rajdu był Toruń. Organizatorem perfekcyjnie zorganizowanego i przeprowadzonego rajdu była Okręgowa Komisja Turystyki Pieszej w Bydgoszczy na czele której stał Maciej Wdowicki.

W latach 1965-1972 był członkiem Plenum Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK. Uczestniczył w pracach Komisji związanych z obchodami 1000-lecia Państwa Polskiego oraz włączenia imprez pieszych do Ogólnopolskiego Konkursu Krajoznawczo-Turystycznego „Przez X wieków Polski”. Znaczącym wkładem KTP ZG PTTK w obchody milenijne było ustanowienie przeznaczonej dla krajoznawców uprawiających różne rodzaje turystyki, okolicznościowej odznaki turystycznej odwołującej się w sposób jednoznaczny do historii; była to „Odznaka Turystyczna Ziem Zachodnich”.

We wrześniu 1977 roku w trakcie XX Ogólnopolskiego Zlotu Przodowników Turystyki Pieszej w Ustce Maciej Wdowicki otrzymał odznakę i dyplom Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej (Nr 153H).

Maciej Wdowicki był również członkiem Komisji Krajoznawczej ZG PTTK. Realizując krajoznawcze pasje na szczeblu centralnym i w bydgoskich strukturach PTTK. Autor artykułów drukowanych w „*Kalendarzu Bydgoskim*”, „*Kronice Bydgoskiej*”, „*Kronice Wielkopolskiej*” i „*Kosynierze*”. Autor przewodników „*Uzdrowisko Inowrocław*”, „*7 dni nad Jeziorem Charzykowskim*”, „*Bydgoskie Szlaki Piesze - Krajna*”, „*Inowrocław*”, „*7 dni nad Jeziorem Charzykowskim*”, „*Bydgoskie Szlaki Piesze - Krajna*”. Spotkał się z szacunkiem i uznaniem dla swych dokonań zaowocowało to tytułem Zasłużonego Instruktora Krajoznawstwa.

W 1986 roku związał się z Klubem Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej. Zyskał tam wielu przyjaciół. Uczestniczył w działalności klubu zwłaszcza w przedsięwzięciach związanych z krajoznawstwem i popularyzacją ważnych historycznych rocznic. W 1994 roku, w 200 rocznicę Insurekcji Kościuszkowskiej był inicjatorem i komendantem III Zlotu Klubu Przodowników Turystyki Pieszej, proponując lokalizację imprezy w Trzemesznie - mieście rodzinnym Jana Kilińskiego. W trakcie tego Zlotu w uznaniu dla wieloletniej działalności został odznaczony Odznaką Honorową „Za zasługi dla Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej”. Wiosną 1998 roku w ramach współpracy z Klubem uczestniczył w pracach nad tworzeniem koncepcji i regulaminem Odznaki „Śladami Fryderyka Chopina”, wydanej w 1999 roku przez Klub Przodowników Turystyki Pieszej im. Anieli Michalskiej.

W latach 1980/81–1989 był działaczem podziemnych struktur NSZZ „Solidarność” przy ZUO „Famor” w Bydgoszczy. Prowadził pracę konspiracyjną wśród nauczycieli krajoznawców PTTK. Od 1989 r. współpracował ze Światowym Związkiem Żołnierzy Armii Krajowej. Aktywny członek Towarzystwa Miłośników Miasta Bydgoszczy, Bydgoskiego Towarzystwa Heraldyczno-Genealogicznego oraz Wielkopolskiego Klubu Publicystów Krajoznawców w Poznaniu.

Maciej Wdowicki został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem za Zasługi dla Turystyki, Złotą Honorową Odznaką PTTK, Medałami Jubileuszowymi 50, 60 i 65 - lat Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK i wieloma innymi medalami i odznakami.

Pozostanie w naszej pamięci, jako życzliwy niezawodny przyjaciel.

Fot: Włodzimierz Majdewicz

Włodzimierz MAJDEWICZ

Premie dla Piechurów

Odznaki Turystyki Pieszej funkcjonują od 1952 roku. Towarzyszyły one kilku pokoleniom turystów. W ciągu bez mała siedemdziesięciu lat, nasza początkowo skromna OTP, rozrosła się do pokaźnego „Systemu Odznak Turystyki Pieszej”. Zakładam z właściwym sobie optymizmem, że wszyscy, a z pewnością większość koleżanek i kolegów z różnobarwnymi, trójkątnymi „blachami” przodowników turystyki pieszej zna doskonale aktualnie obowiązujące Regulaminy Odznak Turystyki Pieszej.

Myślę, że warto poświęcić nieco uwagi starym regulaminom OTP. Nie mam zamiaru zanudzać was analizą tamtych dokumentów. Nie zamierzam rozważać krok po kroku wprowadzanych na przestrzeni lat zmian w poszczególnych zapisach regulaminowych. W tamtych latach w celu zachęcenia społeczeństwa do uprawiania pieszych wędrówek i zdobywania OTP stosowano różnego rodzaju premiowania polegające na dodawaniu do punktacji uzyskanej za przebyte kilometry określonej procentowo premii.

Chcę przytoczyć te zapisy z archiwalnych regulaminów, które w obecnej chwili brzmią zaskakująco i są pewnego rodzaju ciekawostkami.

W 1952 roku, gdy grono entuzjastów stworzenia odznaki przeznaczonej dla turystów pieszych dyskutowało nad jej celem i zasadami zdobywania, zgadzano się z tym, że, nie chodzi tu o wyczyn fizyczny polegający na przebyciu maksymalnej ilości kilometrów w jak najkrótszym czasie, odrzucano zgodnie element rywalizacji sportowej. Głównym celem twórców odznaki miało być zachęcenie do krajoznawczego wędrowania. Dlatego w pierwszym regulaminie Odznaki Turystyki Pieszej znalazły się następujące słowa:

„Celem Odznaki Turystyki Pieszej jest zachęcenie najszerzych mas pracujących – robotników, chłopów, inteligencji pracującej, oraz całej młodzieży uczącej się i pracującej do systematycznego poznawania na pieszych wycieczkach kraju ojczystego, jego przeszłości, kultury, gospodarki, bogactw naturalnych, piękna krajobrazu i właściwości przyrody, a przez osobisty wysiłek i spędzanie wolnego czasu na pieszej wycieczce zapewnia racjonalny wypoczynek, podniesienie stanu zdrowia i regenerację sił do dalszej pracy i nauki.”

Powyższe cele realizowano między innymi przez przyznawanie premii za zwiedzanie miast. Obowiązujące przez kilka dziesięcioleci punkty za zwiedzanie miejscowości zamieszczone w formie wykazu w Książeczkach OTP jeszcze nie istniały. Stosowano wówczas dość osobliwy przelicznik czasu zwiedzania na kilometry. A brzmiało to tak:

„Za zwiedzanie większych, ważniejszych lub ciekawych miast, o ile się odbyło pod kierunkiem przodownika OTP¹ lub przewodnika PTTK - przyznaje się za 1 do 5 godzin zwiedzania - 8 kilometrów, a za 5 do 10 godzin zwiedzania - 16 kilometrów. Zdobyty kilometr za zwiedzanie miast będzie zaliczany w wysokości 25% maksimum do ogólnej ilości kilometrów, niezbędnych do uzyskania OTP w każdym stopniu. Za zwiedzanie własnego miasta - kilometry nie będą zaliczane”.

W pierwszych i następnych latach funkcjonowania naszej odznaki, do punktacji OTP można było, na określonych zasadach, zaliczać wędrówki górskie oraz wycieczki odbywane zimą na nartach biegowych.

Wycieczki górskie letnie i narciarskie nizinne, mogą być zaliczane do wycieczek OTP w ilości nie większej niż w granicach 20% ilości kilometrów do poszczególnych kategorii i stopni odznaki dla osób, które ukończyły 20 lat. Przy zaliczaniu wycieczek górskich do

1 W latach 1952-53 tworzone sieć komórek terenowych turystyki pieszej, powołano grupę aktywno stanowiącą kadrę instruktorską nazywaną początkowo Przodownikami Odznaki Turystyki Pieszej. W latach następnych ustalono ostatecznie obowiązującą po dziś dzień nazwę „PRZODOWNIK TURYSTYKI PIESZEJ PTTK”.

OTP, przyjmuje się, iż jeden punkt zdobyty w górach na wycieczkach wg „Spisu wycieczek punktowanych do GOT.” równa się 2 kilometry.

*Przy zaliczaniu wycieczek narciarskich nizinnych do OTP, liczy się kilometr za kilometr - tak dla młodzieży jak i dla dorosłych.*²

Przy wycieczkach górskich, które mają być zaliczane do OTP- obowiązują przepisy Regulaminu GOT, par. 5, 14, 15 i 16 oraz udział w wycieczce co najmniej 3-ch osób. Przy wycieczkach narciarskich nizinnych obowiązują przepisy Regulaminu GON i NON par. 26a, b, c, d i e.

W wydanych, w latach 1966 i 1970, broszurach pod tytułem „Regulaminy Turystyki Pieszej PTTK”³ zapis dotyczący zdobywania OTP na terenach górskich został znacznie uproszczony. O możliwości zaliczania punktów po zyskanych w trakcie wycieczek narciarskich już nie wspomniano:

„Wycieczki górskie mogą być zaliczane na OTP do wysokości 20% punktów wymaganych dla danego stopnia odznaki, pod warunkiem złożenia w książeczce oświadczenia, że nie były one jednocześnie zaliczane na GOT.”

Premiowano wciąż mało popularne uprawianie turystyki pieszej w miesiącach zimowych przez dodawanie do punktacji za przebyte kilometry określonej procentowo premii zimowej. Związany z tym zapis regulaminowy głosił:

„Wycieczki zaliczane do Odznaki obydwu kategorii i stopni, mogą być odbywane w ciągu całego roku kalendarzowego. Jednak za wycieczki odbywane w okresie od 1 listopada do 31 grudnia lub od 1 stycznia do 31 marca, można uzyskać premię w wysokości 20% od ilości przebytych kilometrów”.

Do innego rodzaju premii dla turystów pieszych odnoszą się poniższe słowa:

„OTP może być zdobywana na wycieczkach wg załączonego „Spisu Wycieczek” oraz na szlakach ułożonych przez zdobywających OTP a także za zwiedzanie miast. Komisja Turystyki Pieszej ustala spis wycieczek do OTP odbycie których jest specjalnie premiowane. Zaliczeniu do OTP podlegają jedynie wycieczki odbyte wspólnie, przez co najmniej dwie osoby, co winno być uwidocznione w Dzienniczku Wycieczkowym przez wpisanie nazwiska, imienia i adresu współtowarzysza wycieczki. Za wycieczki odbyte wg szlaków, umieszczonych w „Spisie Wycieczek”, dolicza się jako premię 15% do przebytych kilometrów”.

Wspomniany „Spis Wycieczek” opublikowany był w jednym z pierwszych regulaminów OTP oraz w „Poradniku Turysty Pieszego”⁴. Były to propozycje szlaków dla wycieczek pieszych na terenie poszczególnych województw w całej Polsce, wytypowane i opracowane przez Zarządy Okręgów PTTK. Długości szlaków podano w przybliżeniu. Przy każdym wojewódzkim zestawie szlaków dodawano bibliografię oraz informacje dotyczące możliwości noclegu i wyżywienia w schroniskach, stanicach PTTK i schroniskach szkolnych.

W wydanym w 1953 r. „Poradniku Turysty Pieszego” zamieszczono spis 316 szlaków nizinnych znajdujących się w poszczególnych województwach a w tym 12 w białostockim, 7 w bydgoskim, 21 w gdańskim, 18 w kieleckim, 9 w koszalińskim, 34 w krakowskim, 15 w lubelskim, 24 w łódzkim, 18 w opolskim, 22 w poznańskim, 28 w rzeszowskim, 20 w katowickim, 23 w szczecińskim, 25 w warszawskim, 22 we wrocławskim. Były to szlaki nieznakowane a ich długość była rozmaita od kilkunastu do około 140 kilometrów.

2 OTP ustanowiona została w 2-ch kategoriach: dla młodzieży obojga płci w wieku 12-18 lat, dla dorosłych od 19 lat - kobiet i mężczyzn. Każda z nich posiada 3 stopnie: brązowy, srebrny i złoty.

3 Wydawnictwa Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK drukowane w formacie A6 w nakładach po 15.000 egzemplarzy.

4 "Poradnik Turysty Pieszego". Praca zbiorowa pod redakcją Aliny Pruszyńskiej, autorzy rozdziałów: Stanisław Gabryszewski, Helena Ławruszonis, Alina Pruszyńska, Tadeusz Gostyński, Zdzisław Migurski, Wanda Bohm. Staraniem KTP ZG PTTK książkę wydała Spółdzielnia Wydawnicza „Sport i Turystyka” w 1953 roku. Nakład 10 600 egzemplarzy.

Poniżej przykłady szlaków pieszych nizinnych.

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE

Szlaki piesze nizinne

1) Łomża — Nowogród — Myszyniec — ok. 55 km; 2) Białystok — Kuriany — Michałowo 35 km; 3) Waliły — Nowosiółki — Białystok — ok. 30 km; 4) Hajnówka — Białowieża — ok. 19 km; 5) Drohiczyn — Mielnik — (brzegami Bugu) ok. 38 km; 6) Augustów — brzegami Jez. Białego i Studzienicznego (Kanał Augustowski) — Rygol — Gruszki — ok. 38 km; 7) Krasne — Augustów — ok. 35 km; 8) Suwałki — brzegiem Czarnej Hańczy — Wigry — 28 km; 9) Olecko — Bolki — ok. 16 km; 10) Olecko — brzegiem rzeczki Rospudy) — jeziora Filipów — Rospuda — Przerośl — Dubieninki — Gołdap — ok. 52 km; 11) Olecko — jezioro Świętajno — Dunajek — Elk — ok. 35 km; 12) Elk — Juchy — Wydminy — Giżycko — ok. 52 km.

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE

Szlaki piesze nizinne

1) Lublin — Elizówka — Rudka Kozł. — lasami do Skrobowa — Lubartów — ok. 32 km; 2) Lublin — Majdanek — Świdnik — Milejów — PGR Roszarnia — Trawniki — ok. 40 km; 3) Lublin — Niemce PGR — Lubartów — Przypisówka — Parczew — Kodeniec — Opole — Bokinka Pańska — Łomazy — Biała Podlaska — ok. 139 km; 4) Chełm — Rejowiec — Krupe — Trawniki — Milejów — Świdnik — Lublin — ok. 90 km; 5) Anopol — Kraśnik — Batorz — Frampol — Zwierzyniec — Długi Kąt — Susiec — Bełzec — Dęby — Hrebenne sp. produkcyjna — ok. 140 km; 6) Puławy — Wawolnica — Nałęczów — ok. 40 km; 7) Puławy — Parchatka — Bochotnica — Kazimierz — ok. 14 km; 8) Puławy — Janowiec — ok. 16 km; 9) Puławy — Gołęb — ok. 12 km; 10) Puławy — Józefów — ok. 36 km; 11) Puławy — Celejów — Rańków — ok. 18 km; 12) Puławy — Czarnolas — ok. 20 km; 13) Zamość — wieś Wielącza — Klemensów — Szczembrzeszyn — Mokrelipie — Radechnica — ok. 35 km; 14) Zamość — Udrycze — Skierbieszów — ok. 24 km; 15) Zamość — Lipsko — Krasnobród — ok. 27 km; 16) Zamość — Łabuńki — Łabunie — ok. 15 km.

WOJEWÓDZTWO BYDGOSKIE

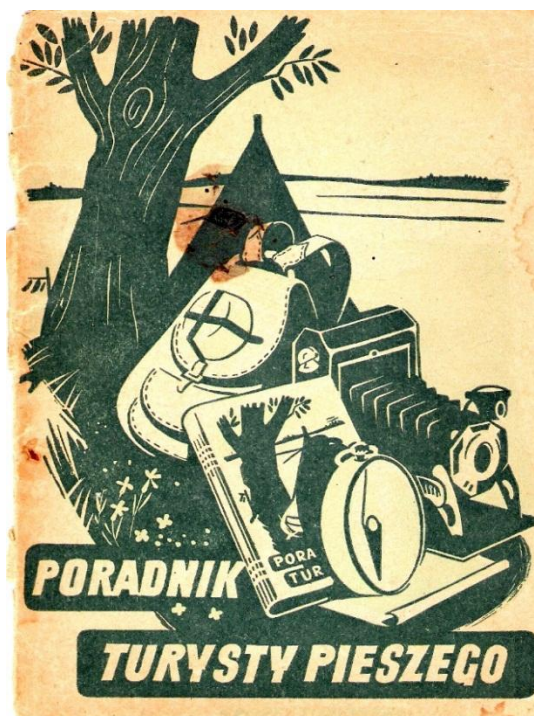
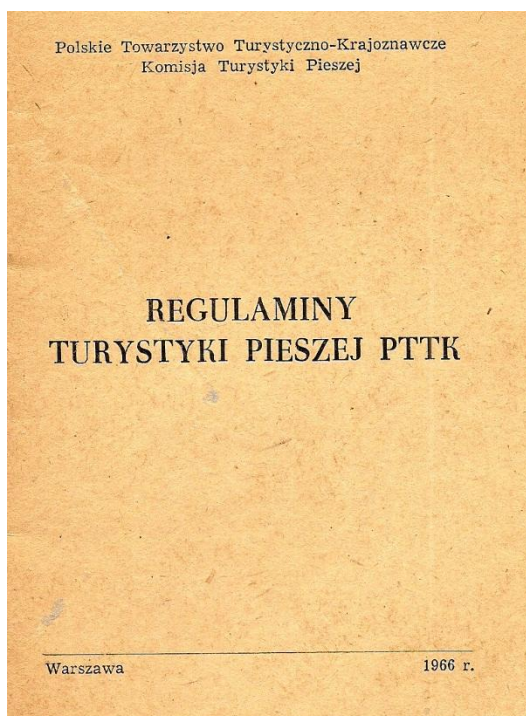
Szlaki piesze nizinne

1) Bydgoszcz — Rynkowo — Smukała Dolna — Smukała Górna — 12 km; 2) Smukała Górna — Smukała Dolna — Janów (wzdłuż brzegu Brdy) — Smukała Górna — 12 km; 3) Serock — Jezioro Zamkowe — Nowy Jasiniec — Jezioro Nowojasińskie — Kręgiel — jezioro Lipkusz — Pieczyska — Tuszyń — Koronowo — 16 km; 4) Wierzchucin Król. — Byszewo — Jeziora Byszkowskie — Papiernia — Staw Młyński — Grzmotny Młyn — Buszkowo — Koronowo — 16 km; 5) Bydgoszcz — Wilczak — Miedzyń — Prądy — Białe Błota — Bydgoszcz — 14 km; 6) Bydgoszcz — Mysłęcinek — Góra Zamkowa — Czarnówka — leśniczówka Jastrzębie — Jarużyn — Mariampol — Miedzyń — Czarna Góra — Fordon — 19 km; 7) Fordon — Mała Kępa — Las Ostromecki i Toruński — Grodzisko Łużyckie — Czarnowo — Ostromecko — Solec Kujawski — 15 km.

WOJEWÓDZTWO WROCŁAWSKIE

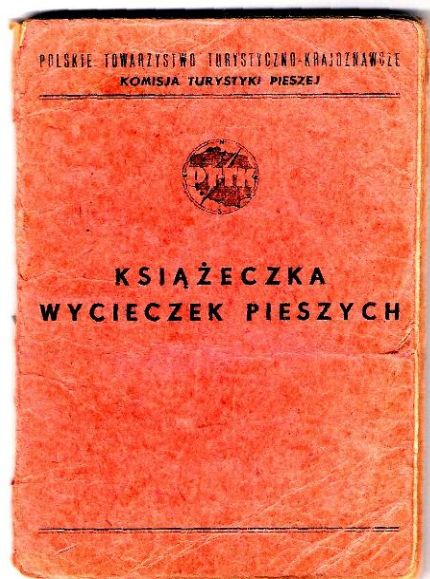
Szlaki piesze nizinne

1) Jawor — Rogoźnica (Gross-Rosen) — 8 km; 2) Wałbrzych — Dzieńmoro-
rowice — Bystrzyca Dolna — Świdnica — 35 km; 3) Świdnica — Strzegom —
Rogoźnica (Gross-Rosen) — 18 km; 4) Świebodzice — Bolków — Rogoźnica
(Gross-Rosen) — 14 km; 5) Psie Pole — Zakrzów — 3 km; 6) Strzelin —
Henryków — 16 km; 7) Trzebnica — Wilczy — Oborniki — 12 km; 8) Zmi-
gród — Milicz — Jeziora — 30 km; 9) Brzeg Dolny — Lubiąż — 21 km;
10) Dzierżoniów — Niemeza — 15 km; 11) Legnica — Jawor — 18 km; 12)
Wrocław — Sobótka — 36 km; 13) Wałbrzych — Szczawno Zdrój — Lubie-
chów — Zamek Książ — 11 km; 14) Dzierżoniów — Pieszycy — Rościszów—
10 km; 15) Świdnica — Świebodzice — Lubiechów — Książ — Szczawienne—
Szczawno Zdrój — 24 km; 16) Gryfów Śl. — Złotniki — Zamek Czocho-
Leśna — 17 km; 17) Wleń — Proboszczów Gaj — Świerzawa — 18 km; 18)
Złotoryja — Nowy Kościół — Świerzawa — 16 km; 19) Strzegom — Borów—
Sokola Góra — Bolków — 30 km; 20) Wałbrzych — Lubiechów — Zamek
Książ — Chwaliszów — Borów — Rogoźnica (Gross Rosen) — Luboradz —
Jawor — 48 km; 21) Strzelin — Gaśieniec — Biały Kościół — Witosławice—
Henryków — Chałupki — Paczków — Doboszowice — Kamieniec Ząbko-
wicki — Pilce — Bardo Śląskie—Kłodzko— 74 km; 22) Bolesławiec — Za-
mek Grodziec — 18 km; 18) Złotoryja — Zamek Grodziec — 17 km.

Zgodnie z lansowanym w PTTK modelem turystyki i wypoczynku, za pośrednictwem regulaminu OTP starano się propagować masową turystykę zorganizowaną, zachęcano do udziału w rajdach, zlotach i wycieczkach grupowych. Świadczy o tym następujący zapis w regulaminie: *Za udział w wycieczkach grupowych powyżej 6-ciu osób, organizowanych przez PTTK, organizacje społeczne, sportowe, zakłady pracy i szkoły - dolicza się jako premię 15% do przebytych kilometrów.*

Punkty premiowe wpisywano w specjalnie na ten cel przeznaczonych rubrykach w Książeczkach OTP. We wrześniu 1952 ukazała się wydrukowana na zamówienie Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK "KSIĄŻECZKA WYCIECZEK PIESZYCH". Książeczkę wydano w nakładzie 10.000 egzemplarzy. Książeczka miała 30 stron, kieszonkowy pionowy format 10 x 14 cm, kartonową okładkę w kolorze malinowym i zbliżony do obecnego układ rubryk.

O.T.P. 2 + O.T.A.

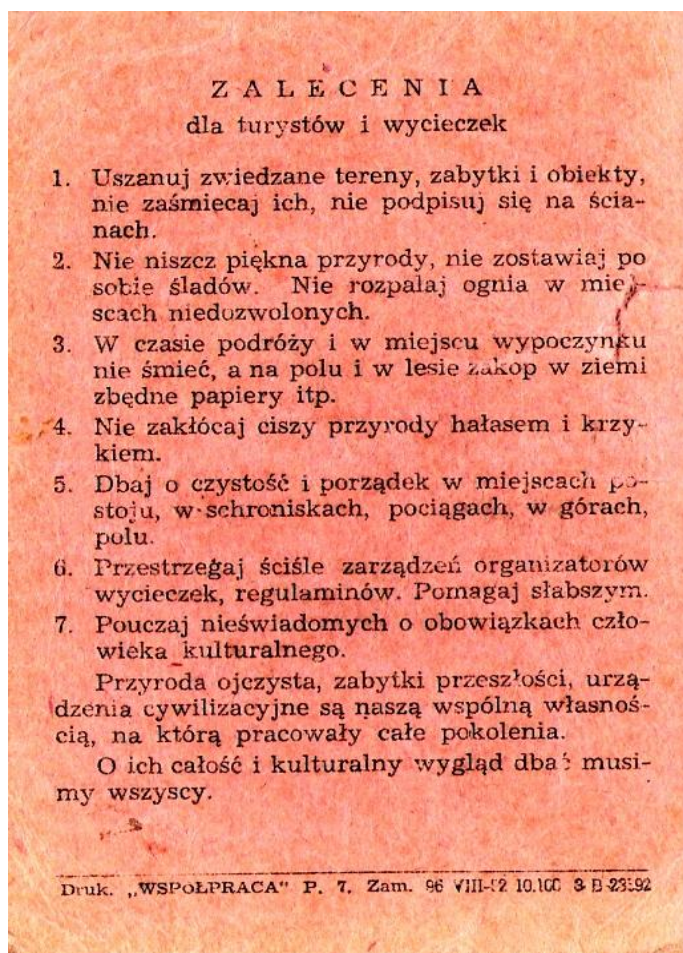
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Lp.	Data wycieczki	Wycieczka wg opisu Reg. O.T.P.	Tytuł wycieczki — wymienia kolejno miejscowości na trasie oraz obiekty godne uwagi. Miejscowości początkowa i końcowa podkreślić.	Nazwisko i imię przewodnika O.T.P. ew. przewodnika P.T.K.K. ew. kier. wycieczki.	Nazwa i adres inst. organizującej wycieczkę lub nazwisko i adres twórcy.	Ilość osób biorących udział w wycieczce.	Ilość przejeżdżonych kilometrów.	Ilość godzin przy zliczeniu czasu.	Podpis osoby prowadzącej wycieczkę, stronek i data rozpoczęcia, lub instytucji prowadzącej przebieg wycieczki.	Wielkość premii.	Wielkość premii.
1.	18/IV 55	KH	6 Kacie - Klaszary - Golany - Sokółka Pawice - Kocubów	T. Kądzinski	O.S. 917K	30	20		K. Kądzinski	20	5
2.	28/IV 55	25 wra	Pomicichówek - Gofurice w dolinie Pomicichówek	do miejscowości Ostrowiec	STP-PTTK w. m. m. k.	101	23	-	Mieczysław Orłowicz	23	7
3.	29/IV 55	2	Bednary - Wichorów - Arkadiusz - Kowice	Kucia Klaszary	Koto PTTK przy szkole	5	15	-	S. Orłowicz	15	2
4.	1. VII 55		Mielec	Golanki	S. J. P. A. w. m. m. k.	34	-	4		8	-
5.	30/VI 55		Grzeszów		POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE ODDZIAŁ W PRAKOWIE Ref. Oddział Regionalny Turystyczny Krajowy, Pl. Św. Onofra 5a TEL. 573-05	46	6	6		16	14

Przyglądając się stronom książeczki warto zwrócić uwagę na układ rubryk. Z części z czasem zrezygnowano w miarę wprowadzania zmian dokonywanych w kolejnych edycjach regulaminu OTP.

Rubryka nr 3 przeznaczona była na wpisywanie numeru wycieczki według spisu obowiązującego przez pewien czas w regulaminie OTP. W rubryce oznaczonej numerem 7 wpisywano ilość osób biorących udział w wycieczce. W rubryce 9 podawano ilość godzin spędzonych przy zwiedzaniu miasta. W rubryce 12 wpisywano doliczane premie.

Na tych stronach znalazła się szczególnej wagi pamiątka. W dniu 8 maja 1955 roku wycieczkę nr 2 prowadził i potwierdził własnoręcznym podpisem Mieczysław Orłowicz. W wycieczce uczestniczyło 101 osób, przebyto trasę długości 23 kilometrów.

Prezentowany we fragmentach egzemplarz pierwszej KSIĄŻECZKI WYCIECZEK PIESZYCH należał do Anieli Michalskiej (1908-1982) znanej działaczki PTTK popularyzatorski turystyki pieszej, która w latach 1965-1981 była członkiem Prezydium KTP ZG PTTK. Pierwszego wpisu w książeczce dokonano w dniu 16 sierpnia 1953 roku.

Na zewnętrznej ostatniej stronie okładki umieszczono zawarte w siedmiu punktach "ZALECENIA dla turystów i wycieczek". Zalecenia ustalone prawie siedemdziesiąt lat temu pozostają nadal aktualne.

Reprodukcje: zbiory autora

Piotr KOWALSKI

II Rajd Sylwestrowy

Niewiele osób zechciało wziąć udział, po świątecznym obżarstwie, w II Rajdzie „Sylwestrowym”, którego organizatorem był Klub Turystyki Pieszej „Krwinka”. Tym razem nietypowo, bo w niedzielę ruszyliśmy spod Urzędu Miejskiego w Poniatowej (lubelskie) przez rewitalizowany Park Miejski. Zatrzymaliśmy się na chwilę pod pomnikiem poświęconym pomordowanym w czasie okupacji niemieckiej w latach 1941-44. Pomnik dłuta lubelskiego artysty Eugeniusza Kwerko, stoi tu od początku lat 60 XX w. Świadomie użyłem słowa artysty, bo niezjący już Pan Eugeniusz był nie tylko rzeźbiarzem, ale także malarzem. Uprawiał też inne dziedziny sztuki.

Iluż z nas zastanawia się mijając codziennie ten monument nad jego symboliką? Oglądając figury świętych np. Jana Nepomucena, widzimy w ich rękach gałązkę palmową, która jest symbolem męczeńskiej śmierci. A co może symbolizować pojedynczy liść palmowy zgięty, złamany w połowie?

Kolejnym punktem była część naszego miasta zwana Sporniakiem. Sporne było chyba to czy bardziej jest w naszej gminie, czy może już w sąsiedniej. Kierując się wzdłuż torów kolei Nadwiślańskiej doszliśmy do bu-

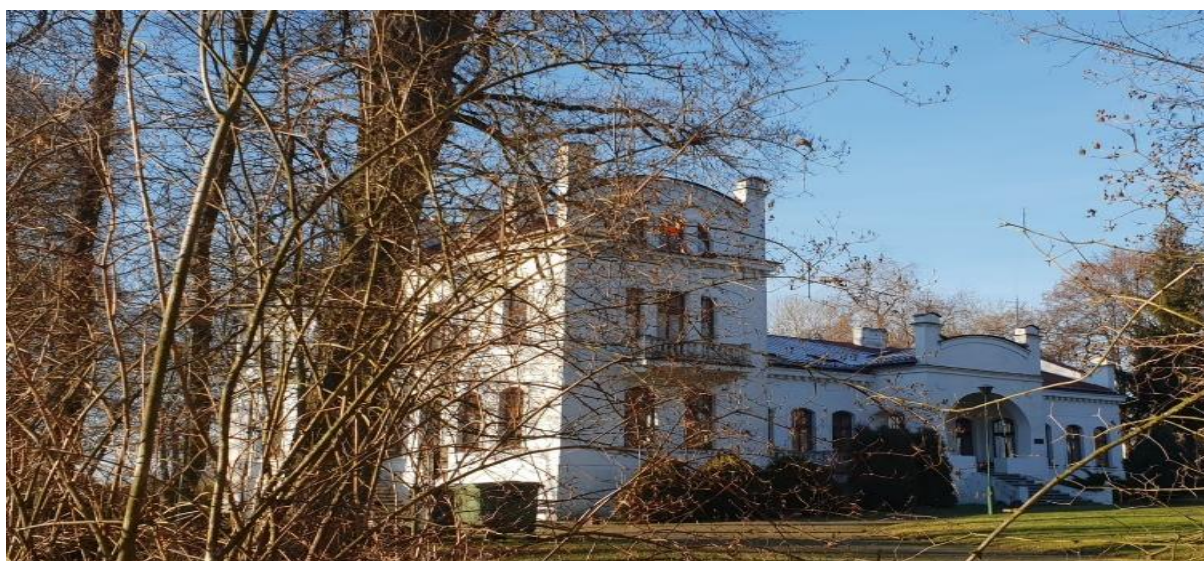
dynku Stacji Poniatowa. Jedyne obiekty z naszego miasta wpisane do rejestru zabytków, jest właśnie poddany gruntownemu remontowi. Nowe pokrycie dachowe, elewacja, nowa stolarka okienna. Brawo. Martwi tylko fakt, że przed budynkiem zniknął obelisk upamiętniający kolejną, słusnie minioną rocznicę. Jaka ona by nie była, jest częścią naszego miasta. Mamy nadzieję, że skromny pomniczek wróci na swoje miejsce.

Z ulicy Kolejowej już tylko dwa kroki były do głazu upamiętniającego zamordowanych Żydów w czasie pamiętnej akcji „Dożynki” z listopada 1943 r.

I dalej przez Młynki do Kraczewic Rządowych. A tu pałac Gerliczów. Czysta secesja w oprawie parku z egzotycznym drzewostanem. No, może nie aż tak bardzo egzotycznym, nie mniej z rzadko występującymi gatunkami drzew.

Tradycyjnie ognisko z pieczeniem kiełbasek i symboliczna lampka szampana były ostatnim akordem II Rajdu Sylwestrowego. Lepszego Nowego Roku dla Wszystkich.

Fot: Karolina Jackowska, Piotr Kowalski

Włodzimierz SZAFIŃSKI

XXIV Rajd Szlakiem Powstania Styczniowego

Turyści skupieni w Oddziale Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego w Żarnowie uczcili 158 rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego, uczestnicząc w rajdzie pieszym na trasie: Rożenek - Borowiec - Kalinków - Aleksandrów (7 km). Od 24 lat organizowane są na terenie gminy Aleksandrów w powiecie piotrkowskim, Rajdy Szlakiem Powstania Styczniowego przy ścisłej współpracy O/PTTK Żarnów z władzami samorządowymi Aleksandrowa. Tegoroczna edycja tego rajdu odbyła się w sobotę 23 stycznia od pobytu przy pomniku powstańców styczniowych 1863-1864 usytuowanego obok rzeki Czarnej w Rożenku. Tutaj uczestnicy wysłuchali pogadanki nt. genezy, przebiegu i skutków Powstania, będącego największym zrywem patriotycznym dziewiętnastowiecznej Europy. Zapalono kilka zniczy, minutą ciszy uczestnicy rajdu uczcili pamięć tych, którzy polegli za Ojczyznę. W imieniu władz samorządowych i rajdowców wójt gminy Aleksandrów, Paweł Mamrot oraz prezes Zarządu Oddziału PTTK w Żarnowie, Włodzimierz Szafiński złożyli przy pomniku wiązanek kwiatów. Uczestnicy otrzymali pamiątkową plakietkę z ryciną Artura Grottgera, z cyklu „Polonia”. Rajd odbył się w rygorach epidemicznych i w związku z tym nie było tak jak w latach poprzednich, spotkania w szkole ani okolicznościowego programu artystycznego. Po przejściu trasy, w Aleksandrowie uczestnicy spożyli gorący żurek a następnie rozjechali się do swych domów.

Fot: Włodzimierz Szafiński

Włodzimierz SZAFIŃSKI

Zimowe wędrówki piesze

W bieżącym roku żarnowscy turyści piesi, mieli okazję uczestniczenia łącznie w sześciu imprezach organizowanych zarówno przez macierzysty Oddział, jak również przez Oddział PTTK w Końskich. Trzy razy odbyły się w styczniu br. wędrówki organizowane przez Oddział w Żarnowie a były to: „Spacerkiem wokół Afryki” (6 stycznia), Zimowy spacer wokół Żarnowa (9 stycznia) oraz XXIV Rajd Szlakiem Powstania Styczniowego (23 stycznia). Od wielu lat członkowie żarnowskiego PTTK, chętnie uczestniczą w imprezach koneckich. Od początku tego roku byli w styczniu na dwóch wędrówkach a mianowicie na XXXIV Rajdzie Zimowym (16 stycznia) oraz na IV Rajdzie Borysa (30 stycznia). W minioną sobotę, 6 lutego kilkoro piechurów z O/PTTK Żarnów, wzięło udział w XXII Zimowym Marszu na 25 km. Wędrówka przebiegała trasą z Końskich przez Piłę, Baczynę, Starą Kuźnicę do Końskich. Na starcie każdy z uczestników otrzymywał kartę startową i mapkę trasy oraz okolicznościową plakietkę. Przejście odbywało się w reżimie epidemicznym, a po dojeździe do mety w Końskich, turyści otrzymywali certyfikat uczestnictwa i pamiątkowy medal rajdowy. Turyści piesi z Żarnowa mają możliwość w bieżącym roku brać udział w konkursie „Liderzy turystyki pieszej w O/PTTK Żarnów”. Konkurs ten trwa od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. i jest inicjatywą związaną z przypadającą w styczniu 2022 r. XXV rocznicą powołania w Żarnowie Oddziału PTTK. Wtedy wyróżnionych zostanie 10 najlepszych „piechurów”, dla których przewidziano specjalne dyplomy i puchary. Cieszyć może fakt, że wraz z rodzicami wędrują dzieci, spragnione aktywności na świeżym powietrzu. Nasi najmłodsi turyści do lat 10, mogą zdobywać odznaki PTTK takie jak: Disney i PTTK, Siedmiomilowe Buty i Dziecięcą Odznakę Turystyczną PTTK.

Fot: Włodzimierz Szafiński

Honorata WOŹNIAK

„Kolej na PTTK” rajd Jurata – Chałupy

Realizując hasło programowe „Kolej na PTTK” członkowie Klubu Krajoznawców i Piechurów „Grucha” działającego przy Oddziale PTTK Marynarki Wojennej w Gdyni zorganizowali w dniu 14 marca 2021 roku, przy wykorzystaniu na dojeździe i odjeździe pociągu POLREGIO, rajd na 17 kilometrowej trasie wzdłuż Mierzei Helskiej. Wiodła ona z Juraty do Chałup znakowanym szlakiem niebieskim „Nadmorskim Zatokowym”. Po dotarciu pociągiem do Juraty powiedzenie „w marcu jak w garncu” świetnie wpisywało się w aurę pogodową tego niedzielnego poranka. W tygodniu dopisywała piękna pogoda, a my trafiliśmy na siąpiący deszcz. Pomimo tych warunków, spragnieni nasyconego jodem powietrza ruszyliśmy w trasę. Naszą wędrówkę rozpoczęliśmy od Juraty (administracyjnie to część Jastarni), założonej w 1928 roku i od tego czasu niezmiennie cieszącej się wielką popularnością wśród turystów. Swoje rezydencje posiadali tu prezydent Ignacy Mościcki i minister Józef Beck.

W hotelu „Lido”, który mijaliśmy udając się w kierunku promenady Międzymorze

i molo bywali Eugeniusz Bodo, Jan Kiepura, Wojciech Kossak. Jurata, która niezależnie od pory roku zwykle pełna jest turystów, w ten marcowy poranek była jak rzadko wyludniona. Niestety pandemia, obostrzenia a szczególnie ograniczenia dotyczące zamknięcia hoteli i pensjonatów zrobiły swoje. My ruszyliśmy niebieskim szlakiem, prowadzącym wzdłuż Zatoki Gdańskiej. Aby go kontynuować, musieliśmy przejść przez drogę w stronę Helu oraz tory kolejowe.

Dalej szlak przebiegał przez zalesiony teren po stronie otwartego morza od którego dzieliły nas wydmy. Tak dotarliśmy do Jastarni. Tam odwiedziliśmy kościół parafialny pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny. Z umieszczonych nieopodal kościoła tablic informacyjnych można dowiedzieć się, że jego budowa rozpoczęła się 1 sierpnia 1932 roku, a budynek stanął w miejscu dawnego drewnianego kościoła z 1836 roku. Architektura kościoła wywodzi się ze stylu neobarokowego, a jego fasadę tworzy wysoka biała wieża, w której mieści się dzwonnica. Udało się nam zwiedzić jego wnętrze, utrzymane w kolorystyce biało-błękitno-seledynowej, typowej dla tego regionu Kaszub. Jednym

z charakterystycznych elementów odwołujących się do rybackiej tożsamości tego miejsca jest ambona w kształcie łodzi rybackiej, w otoczeniu fal. Całość wygląda bardzo realistycznie. We wnętrzu kościoła znajdują się także inne dzieła sztuki: między innymi obraz Trójcy Świętej namalowany prawdopodobnie przez gdańskiego malarza Hermana Hana w XVII stuleciu, a także obraz Matki Boskiej Świętołipskiej z przełomu XVI i XVII wieku. Uwagę przykuwa bogato zdobiona

ambona w kształcie łodzi rybackiej z lat 30-tych XX wieku. Na miejscowym cmentarzu parafialnym odnaleźć możemy grób budowniczego kościoła ks. Pawła Stefańskiego oraz słynnego kapelana „Daru Pomorza, a po wojnie również jastarnieńskiego proboszcza - ks. Wojciecha Kossak-Główczewskiego.

Nieopodal kościoła znajduje się Muzeum Chata Rybacka usytuowane w zabytkowym obiekcie pochodzącym z 1881 roku - najstarszym w Jastarni. W muzeum znajduje się wystawa sprzętu rybackiego od XV - do XX wieku oraz izba tradycji lokalnej. Niestety poza sezonem letnim niemożliwe jest jej zwiedzenie.

Rzeczpospolitej. W skład Ośrodka Oporu Jastarni wchodziły cztery żelbetonowe ciężkie schrony bojowe: Sokół, Sabała, Saragossa i Sęp, które stanowią ważny punkt na mapie odwiedzających region. Miejsce to było ważnym ośrodkiem oporu przeciwko atakom

hitlerowskich Niemiec podczas II Wojny Światowej uniemożliwiającym dotarcie do Helu drogą lądową.

Ruszyliśmy dalej leśną drogą, gdzie ukryta była najwyższa wydma Mierzei, zwana Górą Libek. Ma 12,5 m n.p.m. i prowadzi do niej ścieżka przyrodnicza wzdłuż wybrzeża. Trzeba wiedzieć o istnieniu tego miejsca, bo w innym przypadku można je po prostu przeoczyć.

a ze szczytu rozciągał się widok na plażę i Bałtyk. Wieść głosi, że nazwa wydmy Libek pochodzi od statku Lubeck, który wszedł na mieliznę i rozbił się w tych okolicach w XVII wieku. Na jednych z drzew na wydmie znajduje się krzyż z małą tabliczką upamiętniającą tych, którzy nigdy nie wrócili z morza. Przemierzając się dalej szlakiem dotarliśmy do Kuźnicy znanego ośrodka rybackiego z małym portem w tej miejscowości Mierzeja Helska w najwęższym miejscu ma szerokość nie więcej niż 200 m.

Naszą wędrowkę zakończyliśmy w Chałupach - małej, ale lubianej miejscowości letniskowej. Jak w piosence Zbigniewa Wodeckiego „Chałupy welcome to” powitała nas ostatnia część naszej trasy. Ten, który rozślawił Chałupy ma tutaj swoją ławeczkę, na której można odsłuchać kilka jego przebojów. Obecnie Chałupy to uznany ośrodek kitesurfingowy i windsurfingowy. Ruszyliśmy w drogę powrotną pociągiem do Gdyni.

Fot: Honorata Woźniak

Włodzimierz MAJDEWICZ

Tablica Pamiątkowa Konrada Bieleckiego

W sobotę 24 kwietnia 2021 r. w „Panteonie PTTK” usytuowanym w Kościele Matki Boskiej Wspomożycielki Wiernych w Warszawie odprawiona została msza święta w intencji Konrada Bieleckiego, w trakcie której ks. prałat Jan Szubka wygłosił piękną homilię, po czym dokonał poświęcenia tablicy epitafijnej Konrada Bieleckiego.

W uroczystości uczestniczyli Członkowie Honorowi PTTK: Anna Kirchner, Andrzej Gordon, Włodzimierz Majdewicz oraz Członkowie Honorowi Mazowieckiego Forum Oddziałów PTTK

Zbigniew Lewandowski i Janusz Samoć. Zarząd Główny PTTK reprezentował Mieczysław Żochowski, Zarząd Mazowieckiego Forum Oddziałów reprezentowały - prezes Natalia Wojtyra oraz Joanna Lipińska - sekretarz Zarządu MFO i sekretarz Komisji Przewodniczej ZG PTTK. Na uroczystość przybyli przedstawiciele następujących oddziałów PTTK:

Oddziału Miejskiego w Radomiu - w którym od roku 1974 był sekretarzem, a w latach 1977-2005 prezesem Zarządu Oddziału; Oddziału „Podlasie” w Siedlcach, Oddziału Stołecznego im. Aleksandra Janowskiego, Oddziału „Mazowsze”, Oddziału „Marymont”, Warszawskiego Oddziału Przewodników PTTK, Oddziału "Ursus", Oddziału przy Hucie Arcelor-Mittal Warszawa, Oddziału w Krośnie, Oddziału w Opolu. Łukasz Sobol - prezes Zarządu Oddziału Miejskiego w Radomiu przedstawił biografię turystyczną Konrada i jego wkład w rozwój turystyki w Radomiu i w PTTK. Włodzimierz Majdewicz - długoletni przewodniczący, a obecnie honorowy przewodniczący Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK przedstawił sylwetkę Konrada - specjalisty i autorytetu w dziedzinie znakowania nizinnych szlaków turystycznych oraz entuzjasty i miłośnika OWRP. W sobotniej uroczystości wzięło udział ok. 50 osób z zachowaniem obowiązujących aktualnie zasad ostrożności związanych z pandemią COVID-19.

Fot: Włodzimierz Majdewicz

Wydawca: Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK
Witryna internetowa <http://ktpzg.pttk.pl>
Warszawa – grudzień 2020
Redakcja: Ewa Bosacka, Marcin Czerwiński
Redakcja techniczna: Krystian Grajczak
Okładka: Włodzimierz Majdewicz
Adres do korespondencji: 00-075 WARSZAWA
ul. Senatorska 11
ebosacka@wp.pl